

HORÁK, Rudolf a kol. *Zásady ochrany společnosti*. Ostrava: KEY Publishing, s.r.o., 2015, ISBN 978-80-7418-236-5.

Jan Kyselák^a

Publikace *Zásady ochrany společnosti* je výstupem kolektivu spoluautorů vedených R. Horákem, zkušeným pedagogem a autorem celé řady velmi zajímavých děl z oblasti ochrany obyvatelstva a krizového řízení. Ani ostatní jména z tohoto autorského kolektivu (L. Danielová, L. Novák, L. Juříček) však nejsou odborné veřejnosti nijak neznámá - lze je spatřit na úvodních stránkách mnoha jiných monografií zabývajících se otázkami bezpečnosti.

Dílo o téměř pěti stech stranách bylo vydáno a připraveno do distribuce v polovině listopadu 2015 známým nakladatelstvím KEY Publishing. Čtenáři se s ním mohou seznámit u příjemců povinných výtisků (Národní knihovna Praha, Moravská zemská knihovna v Brně, Vědecká knihovna v Olomouci) na přelomu roku 2015/2016. Celý text je rozdělen do sedmi kapitol a doplněn vícero přílohami (i obrazovými), které tvoří přibližně jednu jeho desetinu. Kapitoly i přílohy jsou zpracovány samostatně jednotlivými spoluautory. Z části je dílo kompilační povahy, což se ale nijak neodráží na významu jeho přínosu. Knižní přebal má atraktivní vzhled, kvalita provedení jednotlivých výtisků je zdařilá. Formální stránka zpracování odpovídá obecným požadavkům kladeným na tento druh výstupu, větší pozornost by si pravděpodobně zasloužil zápis použitých internetových zdrojů. S použitím pojmů *společnost*, *obyvatelstvo*, *obyvatelé*, *občan*, *lidé*, *osoby*, se mohli spoluautoři v textu vyrovnat poněkud lépe.

Přes zdůraznění významu a přínosu aktuální Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 pro současnou dobu - v úvodu materiálu je čtenářům nabídnut v kapitole první velmi stručný nástin současného bezpečnostního prostředí České republiky s uvedením některých bezpečnostních trendů a faktorů, které mohou mít dopad na bezpečnostní zájmy České republiky. Proč jsou uvedeny právě tyto trendy a faktory (v publikaci jsou označovány za hlavní - poznámka autora recenze) je ovšem méně zřejmé.

V další části nás publikace seznamuje se vznikem a vývojem ochrany obyvatelstva na našem území, strategií bezpečnosti v rámci Evropské unie a současnými přístupy k přípravě osob v oblasti ochrany obyvatelstva. Zde se dá jednoznačně ztotožnit s názorem, že:

„Pokud nebude obyvatelstvo motivováno k přípravě k sebeochraně a přístup povinných orgánů v této oblasti směřován do přijatelné podoby a kontrolován,

^a Department of Emergency Management, University of Defence, Brno, Czech Republic. E-mail: jan.kyselak@unob.cz.

*dotud nebude dosahovat připravenost společnosti potřebné úrovně. Z toho vyplývá, že společnost se bude potýkat s problémy možného negativního dopadu mimořádných událostí a krizových situací.*¹

Důležitou součástí ochrany společnosti je samozřejmě i zajišťování bezpečnosti a rozvoje regionů (obcí). Tomuto tématu je v publikaci věnován poměrně široký prostor ve třetí kapitole. Názoru na uspořádání kapitoly a na její obsahové zaměření může být vícero, i tak nicméně její náplň rozšiřuje obzory poznání zmíněné oblasti.

Zařazení otázek ochrany obyvatelstva před nebezpečnými látkami do obsahu čtvrté kapitoly lze hodnotit i přes méně obvyklé, leč akceptovatelné, rozdělení těchto látek ne jinak než pozitivně. Kapitola kromě charakteristiky téměř desítky nejrozšířenějších nebezpečných látek používaných v průmyslovém odvětví poskytuje mnohem větší prostor náhledu na problematiku bojových chemických látek, dále látek hořlavých, výbušných (vč. nástražných výbušných systémů a rovněž některých zajímavostí z této tematiky) nebo také radioaktivních či bakteriologických látek, využitelných v ozbrojených konfliktech nebo při teroristických útocích.

Za povšimnutí v souvislosti s obsahem předchozí kapitoly stojí i obsah kapitoly páté, který je věnován ochraně obyvatelstva před zraňujícími prostředky (charakteristika prostředků, ohrožení zdraví člověka těmito prostředky, ochrana před nežádoucími účinky, právní regulace použití konvenčních zbraní a zbraňových systémů apod.). Zejména obsahem této kapitoly se spoluautorům podařilo vykompenzovat absenci uvedené problematiky v nepřehledném množství dříve vydaných publikacích, jež se sice ochraně společnosti (obyvatelstva) věnují ve velkém, ve kterých ovšem těmito otázkám není vesměs věnován prostor buďto žádný, nebo jen velmi malý.

Předposlední část monografie nabízí pohled na nejdůležitější metody (lépe snad nástroje, výraz metoda byl v jiných částech publikace oprávněně užít v souvislosti s jinými problémy; Poznámka autora recenze) uplatňované v rámci ochrany obyvatelstva, jako je ukrytí, povodně, evakuace, nouzové přežití apod. Např. prostředkům individuální ochrany nebo dekontaminaci, jež jsou v této části rovněž podrobně rozebírány, mohl být ovšem dán rovněž prostor na úrovni samostatných podkapitol stejné úrovně.

Poslední, sedmá kapitola, je věnována vybraným aspektům ochrany obyvatelstva v podmínkách Slovenské republiky. Její obsah z části koresponduje s obsahem dotýkajícím se řešení obdobných problémů v České republice (kapitoly dvě, tři a šest), což lze samozřejmě hodnotit kladně. Kapitola je možné charakterizovat sice jako stručnou, ale zato výstižnou a zcela dostačující pro vytvoření základního náhledu na řešení vybraných oblastí v uvedené zemi. Proč se jedná právě o Slovensko, autoři nijak nezduodňují, i když tato volba se pro srovnání vzhledem k některým společným historickým vývojovým etapám obou zemí více než nabízí.

Ochrana společnosti (ať již pro případ vzniku mimořádných událostí nebo krizových situací nevojenského či vojenského charakteru) je samozřejmě velmi širokou oblastí, kterou lze jen stěží postihnout jedinou publikací. I přes tuto skutečnost je možné vydání materiálu *Zásady ochrany společnosti* hodnotit pozitivně. Výraznou přidanou hodnotu

¹ HORÁK, Rudolf a kol. *Zásady ochrany obyvatelstva*. Ostrava: KEY Publishing, s.r.o., 2015, s. 42. ISBN 978-80-7418-236-5.

obsahu této publikace dodávají především události spojené s určitou změnou bezpečnostní situace v posledních měsících Evropě, a to v souvislosti s migrační krizí, nedávnými teroristickými útoky v Paříži nebo ozbrojeným konfliktem na východě Ukrajiny. Je zcela jistě přínosem pro odbornou veřejnost, lze ji rovněž doporučit pro svůj teoretický i praktický přínos (a rovněž vzhledem i k prodejní ceně) ke studiu studentům středních i vysokých škol, které se ve svých vzdělávacích programech zabývají problematikou bezpečnostního managementu.